

քաղցր յիշատակը : Ինձ այնպէս կ'ե-
րեւէր թէ տակաւին այն ծաղիկ հա-
ռակիս մէջ էի , ուր Ալինին ծառա-
յած էի :

Հազիւ թէ իրեն ժառանգութե-
ինչքերը իւր սիրտատէրներէն գնեցի
և ահա Ալադամէն ստիպուեցայ գնալ ,
որովհետեւ հայրս փոխթրութեւ
մայրս յիտիլ մեռած էին : Եղբայր-
ներ ունէի , որոնք ՚ի միասին ըստ չէին
ապրեր : Ալադամէն հասնելուս պէսանոնց
ներկայացայ պարզ հագուստով մը ,
ինչքերէ զուրկ մարդու մը նման : Երբ
զիս տեսան շատ զարմանք ցոյց տուին
մտածելով որ այսպէս իրենց հօրը փո-
խթրութին ժառանգներուն թիւը
կաւենար . որովհետեւ պիտի ստիպուէին
անոր փոքր ժառանգութիւնն ալ այն
համեմատութեւն թաւանդուողի կամե-
ցան իմ ճնուկդ ուրանալ և դատա-
ւորաց առջեւ մերժեցին զիս ճանաչե-
լու : Այն ժամանակ ես ալ անոնց այս
տմարդութիւնը սրտով չհամար .
յայտնեցի որ ես կը հաւանիմ իրենց
համար անձանթ ըլլալ . այն պայմա-
նաւ որ իրենք ալ իմ ժառանգներս
ըլլայէ բոլորովն դադրին :

(Պիտի շարունակուի) :

ՈՍԻՐԲ ՓՐԿՉԻ ՎԱՆԲ

ՅԵՐԱՍԱԼԱՅ

Վենետիկ Ս . զազարու վանքը տը-
պագրուած մեծ աշխարհագրութեան
մէջ անգագուշութեամբ սխալելով Ե-
րուսաղէմի մէջ Ս . Փրկչի վանքն հու-
նաց վանք ըստած է : Այս սխալը Ե-
րուսաղէմի մէջ Աղգիս համար ծանր
հետեւութիւն կրնայ ունենալ ապա-
գայ ժամանակներու մէջ . որուն ա-
ռաջն առնելու համար Սիօնի միջոցաւ
հրապարակաւ կը ծանուցանեմք նոյն

աշխարհագրութեան այս կէտին մէջ
ունեցած սխալը : Այս Ս . Փրկչի վա-
նաց Հայոց Աղգիս ըլլալուն վրայ Ե-
րուսաղէմի ստորագրութեանց և Հան-
նէ վարդապետի պատմութեանը մէջ
ընդարձակ խօսուած է : Այսին զատ
1200 տարիէն աւելի հինօրեայ հրո-
վարականերով ալ կը հաստատուի Ե-
րուսաղէմի մէջ Ս . Փրկչի վանքն Հա-
յոց Աղգին Եկեղեցին եւ մատուռն
ըլլալը :

Սոյն վանքի ստորագրութիւնն 1859
ին Վանացի Տաքարնը տպագրուած
Երուսաղէմի Ստորագրութիւնն առ-
նելով կը գնեմք նաեւ Սիօնի մէջ ՚ի
գիտութիւն հասարակաց :

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԱՆԱԿՈՂ ՄԱՆ ԳԵՂԱՔԻՍ ՍՐԲՈՅ
ԵՐԱՍԱԼԱՅԻ

Յաղագս աւրբ փոխ վանացի Բեյ :

Երեւոյ ընդ դուռն Գաթի , զոր
Փրկչի դուռն կոչեմք , և է ՚ի հարա-
սկողմն քաղաքիս Երուսաղէմի : Հան-
դէպ դրանն է ուր ֓րկչի վանքն մեր ,
և է բարձրարեւմ պարսպու , և միով
երկաթի դրամբ ամրացեալ . որ ունի
առ հիւսիս , և մասնէ ընդ հարաւ :
Ի մասնէն ՚ի նեքս չորս աստիճանաւ
լջանէ ՚ի գաւիթն . որոյ երկայնութիւն
է 30 ոտնաչափ , և լայնութիւնն 24 .
և երեք աստիճանաւ երանէ ՚ի դուռն
Եկեղեցւոյն , ՚ի ձախմէ ՚ի յետուստ
դրանն են գերեզմանք հանգուցեալ
Պատրիարքաց :

Աագ խորանի վէմն է իսկ կախու-
րիչ Վէմ կենսատու սրբոյ Գերեզմա-
նին Քրիստոսի , որ յատուկ պարգեւ
իմն շնորհեալ է Աղգիս մերում ՚ի

Տեառնէ . որոյ երեքին կողմանքն բայ են և տեսանին , որ հոգւոյ փափաքաւ նոք համբուրեալ պատուի ի մէնջ ի հաւատացելոյս , յորոյ վերայ և կատարի ահաւոր խորհուրդ սուրբ Պատարագին :

Ի ձախմէ Նալ խորանին է Նշրկորդ բանան Վրիտտով , որ է յոյժ նեղ և անձուկ փորրագոյն մատուռ մի , և ի նմա սեղան Պատարագամատոյց : Եւ ի յետուստ Նալ սեղանոյն է պահաւան՝ և սեղան մի , և յարեւմտեան յանկիւն և կեղեցւոյն է յատուկ պահարան մի եւս , և և կեղեցւոյն է պայծառ , պատկերադրոյ և հրաշակերտ հոգեակալ և վայելչագեղ : Աս է տուն կոյիտօյ քահանայապետին . զի ի տանէ Լննա քահանայապետին ածաւ Փրկիչն մեր աստ . և մոռեալ ի բանտ , ապրտակեցաւ և ձագեցաւ , զի ծածկէին զերեսս նորա և տանջէին . հարցանէին զնա և ասէին , մարգարէաց՝ « Սէլ է որ եհարն գրեզ » . Սաբի , ԽԶ . 57 . 75 : Սաբի . ԺԳ . 53 . 72 Եւ . ԺԸ . 24 . 27 :

Ըստ Պետրոս երկցս ուրոցաւ ընդ Տէրն , ոչ գիտեմ զնա՝ և ոչ ճանաչեմ ասելով : Ղ-ի . ԻԲ . 51 : Ըստ կապեցին զարարչագործ Փրկիչն մեր Հիսուս ի քարեայ սիւնն . և ուժգին հարկանէին զնա : Եւ ի մէջ գաւ թին առ արեւելք գոյ խորան մի , յա նուն սուրբ Չարչորանաց , որոյ բեմն և սեղանն է կձեայ , ի ներքոյ նորին ևս է կձեայ քանդակածոյ քորամբ յորինեալ , և ի հարաւ կուսէ երկաթեայ ճաղիւ և դրամբ ամրացեալ :

Յարեւմտակողմն ի յետուստ երկաթի դրան է սենեակ մի , սկսեալ մինչ ի հարաւային անկիւնն են երեքին կամարք , յորոյ վերայ են սենեակք վեց : Իսկ ի հարաւակողմն գաւթին երեքին կամարքն են գերեզմանք

Պատրիարքաց . և ի ներքս արեւելեան կամարին են կրկին սենեակք , և կրկին ջրհորք , և ջրեքին կամարք եւս գոն : Եւ է քարեայ սանդուխ մի , ընդ որ ելանէ քսաներկու աստիճանաւ ի վեր , յորում են երեքին սենեակք , որոց առաջինն առ հարաւ և առ արեւմուտա երկաթեայ ճաղիւ գեղեցկացեալ . սորա ամենեքեան ի հիմանց նորոյ շինեցան յաւուրս Տ . Վրիտտով Սրբազան Պատրիարքի , յամի Տեառն 1849 .

Ըրտաքոյ սուրբ Փրկչի վանուցս ի հիւսիսակողմն է պարտեզ և ձիթատան մեր , յարեւմտակողմն է գերեզմանատունն մեր . և ի մէջ մերոյս է Լատինացն , բայց յատուկ և անխառն , որ ունի նշան ցածագոյն որմն , այլ գիտելի է զի ի թիւ Հայոց՝ ՌՄԻԶ , Յուլիսի 26 . Հաամ օղլու Սէհմէտ փաշայն եկն և չըջէր ի սուրբ Վաղարշ Երուսաղէմ . և ի սոյն ամսոյն 29 Յուլիսի . յաւուր շարաթու բազում կաշառ ընկալեալ ի ձեռաց Լատինաց , վասն որոյ զմեր սուրբ Փրկչի գերեզմանատան մասն յափշտակեալ ի մէնջ ետ նոյս , յորում նախ քան զայն չերի գերեզման Լատինաց անդ : Ի հարաւաւ կողմն ի մէջ մերոյս գերեզմանատանն է փոքրիկ տեղի մի , որ պատեալ կայ ցած և անշուք որմով . որ է գերեզման սրբոյ վկային Վագոսի . զորմէ գլխի ի վարս սրբոց , ԺԲ . Հապոր , յերես 74 : Յայսմառ . Վեկեմբերի 15 և 18 :

Վագոս արեղայ էր՝ ասէ , ի կողմանց Երուսաղէմի ի ժամանակս Կուսանդիայ՝ և մօրն եօրինեայ : Սրբա եւ թըն եղգարք էին , հայր և մայր սոցա դարձան յայլազգութիւն . ի մեռանել հօրն՝ մայր մանկանցն սւտոյց նոցա անդրէն զքրիստոնէութիւն՝ նա այս լինքն Վագոս չոգուս ի վանս սրբոյն Սաբայի , կրօնաւորեալ մկրտեցաւ աստ

նեւութեամբ, և կոչեցաւ Ռաբոս. նա միտեաց զհնգեփն եղբարս իւր, իսկ վեցերորդն՝ որ մնաց յայլազդութեան՝ որ կոչէր Վահակ կամ Վեթա՝ մատնեաց զՌաբոս, զոր կաշեալ այլազդեաց գանիւք և թշնամանօք տտրան առ Վիրան, որ և ետ ապրտակել զնա, իսկ նա ասէր՝ Վեթա իսկ և յետ բազում խռշտանգանայ՝ հատին զգլուխ նորա, զոր բարձեալ քրիստանէից՝ թաղեցին զնա հանգեալ սրբոյն Սիմօնի սուրբ Փրկչի վանուցս, և սուրբ տեղւոյն ննջման սրբուհւոյ Կուսին յարեմոյից կուսէ։ Բայց ի քրիստանէից ոչ ոք մտանէ ընդ այն, բանդի ի ձեռս այլազդեաց է, և մտանէ լն վտանգաւոր։

Եւ ի հարաւախողմն գերեզմանաւ տանն մեր է գերեզմանատունն աղգին Լնդղիացւոց, զոր յամի Տեառն 1826, գնեցին անդ ազարակ մի, և կանգնեցին շուրջանակի պարիսպ, և միով դրամբ ամրացուցին, որոյ երկայնութիւնն 36 քայլ, և լայնութիւնն 25։

Ի մէջ գերեզմանատան հետեայ և սրբոյն Սիմօնի է Տուն և Տեղի ննջման սրբոյ Կուսին, յորում եկաց յետ համբաւելոյն Վրիտանի ամա չորեքտաւան, աստ էր յառաջագոյն վանք, և է յարեւմտակողմն սրբոյն Սիմօնի իւր 20 քայլ հեռի ի նմանէ, և մինչեւ ցայսօր մնացեալ են քարեղէն նշանք խաչի ի յորմն, որք պատուին ի մէջ։

Ոմանք ասեն՝ թէ աստեղև Սկիզբն նիւթական եկեղեցւոյ. յորում գումարեալ լինէր զնիւորեալ եկեղեցին Վրիտանի ի յազօթա. իսկ այլք թէ ի Վերնատանն եղև սկիզբն, և ինձ հաւանական թուի այս, այսինքն Վերնատունն։

Յետ ննջման սրբոյ Կուսին մինչ Բաքեալք բարձեալ գաղաղաւ Ըղմարմին Տիրամօրն տունէին ի Գեթ

սէմանի. ընդ սուպ ելին անօրէն Հարեայք, և Վարուհին Սիմօնիս ձգեալ զձեռն իւր ի գաղաղն, կամէր յերկիր արկանել. անդէն և անդ գօտաջեալ չորացաւ ձեռն նորա, և այս տեղի է յարեալ սուրբ Փրկչի վանուց յանկիւնն ազարակին, ուր կայր հատոր մի քարեայ սիւնն, զոր բարձեալ ի մէջ եղաւ առնթեր մերոյս աստիճանաց սանդխոյն, ընդ օրով երանէ յարտալին հրապարակն սուրբ Փրկչի վանուց մերոյ։

Սիմօնի Եւագ գումնհայի ի հիւսիս և ի Փրկչի վանքն, որ 13 քայլ հեռի ի դրանէ աստի գոյ ջրհոր մի ուր Բաքեալք արկեալ վիճակս յետ համբաւելոյն Վրիտանի, գնացին յիւրաքանչիւր աշխարհս. « Եւ ելեալ քարոզեցին ընդ ամենայն երկիր տեսան գործակցութեամբ »։ Սուրբ Դ. Դ. Դ. 47։

ԺԱՄԵՆԵԿԵԳՐԵԿԵՐԲ

— Յունիստ ամայ Սիմօն հրատարակուած Լնդղիայ Երտալին գործոց պաշտօնատունէն առ Որբաղան Պատրիարքն ուղղուած նամակին ծանուցած նկարագիր երեք պատկերներն այսինքն Վերթորիա թագուհւոյն և իւր ամուսնոյն Վանսորդ իշխանին և թագածառանգ Կարլի իշխանին։ Եկան հատան ի Ս. Եթուս ամբողջ։ Երգէն հատարակութիւնը գլխէ որ. երեք տարի յառաջ Հապէշտանի մէջ գտնուած Լնդղիայի բանտարկելոց ազատութեանն համար Հայոց Վարդապետի մը ի Հապէշտան երթալ թալու համար Վրիտանական կառաւարութեան կամքը եւս կը յայտնուէր կրկին նամակներով առ Ս. Պատրիարքն Երուսաղէմի և առ Ս. Պատրի-